

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 4. Августа 1891.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

Председник општине вар. Београда до-
био је овакав отпоздрав од Његовог Вели-
чанства Краља на честитање рођен дана Му:
Лугерн 3/15 Авг. 1891.

ПРЕСЕДНИКУ ОПШТИНЕ

БЕОГРАД.

Молим вас, да Мојим дра-
гим Београђанима изјавите Мо-
ју благодарност за честитања,
која сте Ми на данашњи дан
у име њихово послали.

АЛЕКСАНДАР.

Честитка председника општине београд-
ске гласи:

Београд 2. Августа 1891.

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ СРПСКОМ АЛЕКСАНДРУ I.

Лугерн (Швајцарска)

Петнаест се година наврши-
ло данас како је Промислу би-
ло угодно да обрадује дом Об-
реновића и цео народ српски
узданицом, у којој се огледа
остварење најлепших снова Ср-
бинових. Подносим честитања
Вашем Величанству у име Бео-
грађана, испуњених најлепшим
надама и уздањем у свога ми-
лога Краља. Београђани се мо-
ле Преблагом Творцу да буде
штит и потпора Вашем Вели-
чанству на тешком путу за
срећу народну.

Живео Краљ Српски Алек-
сандар I.

ПРЕДСЕДНИК
БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ,
Милов. Р. Маринковић.

ОГЛАС.

На основу правила за регрутовање за
стални кадар од 15 Јуна 1884 год. ФН.
4226, и прописа команданта дунав. дивиз.
области од 30 Јуна тек. год. Бр. 6213
извршиће се регрутовање обвезника за ста-

лан кадар за варош Београд а за ову ка-
лендарску годину.

С тога се овим позивају: 1 сви обвез-
ници који су рођени 1871 год. и то како
рођени у месту тако и досељени.

2. Неспособни задругари појединих ре-
грута чија неспособност даје регруту права
на скраћени рок службе, а могу доћи и
други из задруге ради објашњавања свога
вадрржног стапа.

3. Привремено неспособни регрути од
прошних година, а ови имају собом понети
и уверање којим су за привремено неспо-
собне оглашени.

Регрутовање ће се извршити у здању су-
да општ. вар. Београда, а почеће 1 Септе-
мбра тек. год. а тога дана нека сви у
седам сати из јутра регрутної комисији
предстану.

Број 7164 Из канцеларије VII пуковске ок-
ружне команде 10 Јула 1891 год. у Београду.

УГОВОР*)

ЗАКЉУЧЕН ИЗМЕЂУ ОПШТИНЕ ВАРОШИ БЕОГРАДА,
И Г. ПЕРИКЛЕСА ЦИКОСА ИЗ МИЛАНА О ОС-
ВЕЉЕЊУ БЕОГРАДА ЕЛЕКТРИЦИТЕТОМ.

I. Услови повластице.

Чл. 1. Општина београдска даје, г. Пе-
риклесу Цикосу из Милана под ниже изло-
шеним условима искључиву повластицу за
произвођење и спровођење електричне струје
у вароши Београду а и његовом атару (ако
општина за потребио нађе, да и тамо ова-
ко осветљење уводи), како за јавно и при-
ватно осветљење, тако и за сваку другу
цељ, на коју се електрична струја даје у
опште употребити.

Чл. 2. За све време трајања повластице,
(види чл. 55.) општина београдска не мо-
же никоме другом уступити повластицу ни-
ти одобрити такво исто или слично индус-
тријско предузеће било електрицитетом,
гасом или којим другим начином, ако оно
не би ишло у корист повластичару и ако
он на то не би пристао.

Чл. 3. Повластичар се обвезује, да на
своју одговорност и о свом трошку подигне

*) Овај је уговор усвојио одбор општински у седни-
цама својим од 24. и 28. Јула 1891. АБр.1689.

потребне радионице за справљање или спро-
вођење електричне струје и то на оним ме-
стима у вароши, која он у споразуму с
надзорном комисијом за добра нађе. (Види
чл. 67). Али свака таква радионица мора
бити подигнута по плану, који ће предход-
он општина одобрити.

Чл. 4. Централна радионица са мото-
рима подићиће се на земљишту које ће оп-
штина на ту цељ уступити повластичару
бесплатно и то близу савске обале а не
далеко од жељезничке пруге.

Само земљиште и његову величину одре-
диће надзорна комисија у споразуму са
повластичаром.

Чл. 5. Сав материјал, потребан било за
подизање радионица, било за произвођење
и спровођење електричне струје а који се
у земљи не производи ослобођава се од
општинских увозних трошкова.

Чл. 6. Повластичар осветљења Београда
електрицитетом може по одобрењу општи-
не београдске прећи и на другу врсту
осветљења, за коју је наука и практика по-
казала, да је или исто тако добро или и
боље од постојећег. У том случају, повла-
стичар је дужан давати најмање исту ко-
личину светлости и по цени и по условима,
који су овим уговором утврђени.

II. Произвођење и спровођење електричне струје.

Чл. 7. Покретна или моторска снага за
произвођење електричне струје може бити
или снага водене паре или ма каква друга
природна снага. Ако је та снага својина
општинска, она ће дозволити службеност
повластичару. Ако је она својина државна
или приватна општина ће потпомоћи повла-
стичара да му се дозволи службеност или
откуп по најповољнијим условима. С погле-
дом на то да је употреба таквих природних
снага на горње цељи, од опште користи,
општина ће поради да се оне према по-
стојећим законима експроприрају на молбу
концесионара. Сви трошкови око службе-
ности, куповине или експропријације, падају
на терет повластичару.

Чл. 8. Произвођење електричне струје
биће динамо-машинама или другим електрич-
ним справама, које би наука и практика

огласила као боље и савршеније за производње електричне струје.

Чл. 9. Повластичар је дужан имати електричне струје у довољној количини у свако доба дана и ноћи и то не само за осветљење него и за сваку другу општину, државну или приватну употребу.

Чл. 10. Електрична струја за јавно и приватно осветљење као и за све индустријске потребе (где је то могуће) мора бити једносмислена. Само у оним индустријским предузећима где је то потребно, струја може бити наизменична. Ни један спроводник не може имати у себи струју јачу од две илде пет стотина волта (2.500).

Чл. 11. Повластичар је дужан своје моторе, динамо-машине, спроводнике и лампе тако израдити и замесити да буде осигуран, добар и правилан рад за све време повластице. Он ће моћи употребити два засебна спроводника један за улично осветљење а други за приватну потрошњу.

Чл. 12. Спровођење струје извршиће се на начин, који је наука и практика признала као најкориснији и најбезопаснији. Спроводници могу бити подземни и надземни. Где треба какве спроводнике увести, одредиће надзорна комисија у споразуму са повластичаром. Где би се у пракци показало, да су ваздушни спроводници штетни и непрактични, повластичар је дужан на позив надзорне комисије заменити исте подземним о свом трошку.

Чл. 13. За подземно спровођење повластичар има права да о свом трошку изврши по улицама и путовима све могуће радове потребне за намештање и гранање спроводника. Он ће бити дужан о свом трошку и у најкраћем року довести каблду по улицама или пут под којим су спроводници положени, у првобитно стање.

Чл. 14. Повластичар ће имати право да се користи каналима варошким где те буде могуће, за полагање својих спроводника.

Чл. 15. Надземне спроводнике може повластичар намесити било дуж било преко приватних или јавних грађевина и у њима утврдити потребне посиоце тих спроводника но тако, да тиме не учини ни сопственику ни обитоцу никакву штету или неудобност. У сваком таквом случају повластичар ће известити сопственика дотичне грађевине и с њим се по могућству споразумети о месту утврђења носиоца.

Чл. 16. Општина вароши Београда сматрајући све радове потребне око спровођења електричне струје као и намештања електричних справа ма какве оне природе биле, као радове од опште користи, обвезује се да по могућству за њих издејствује сваку дозволу било административну било приватну.

III. Рејон и начин варошког осветљења.

Чл. 17. Све улице вароши Београда, којих целокупна дужина износи око 62.000 метара осветлиће се пламеним електричним лампама и лампама сијалицама. Од те целокупне дужине улица варошких 7.000 метара улица прве класе осветлиће се са шездесет и пет (65) пламених лампа. Где се због сувише мале ширине улица или из каквог другог узрока не би могле употребити пламене лампе у поменутиим улицама прве класе, повластичар ће моћи употребити сијалице али тако, да свака пламена лампа буде замењена са 6 до 7 сијалица. Где ће се та замена пламених лампа извршити са шест или седам сијалица решиће комисија, која ће водити бригу о извршењу овога уговора.

Чл. 18. Остатак од 55.000 метара улица осветлиће се лампама сијалицама којих ће по целој тој дужини бити око хиљаде (1000) размештених на 30, 40, 50 и више метара средњег одстојања. Одрђивање самога места сваке било пламене или сијалице лампе повластичар ће вршити у споразуму са надзорном комисијом.

Чл. 19. Ако би општина београдска

хтела, у место постојећих сијалица поставити пламене електричне лампе или обратно, повластичар ће бити дужан да у новим лампама троши уговарајућу количину електричне енергије, која је трошена у замењеним лампама. Трошак пак око те замене спосиће општина.

Чл. 20. Рејон варошки који се има осветлити, као и назначење улица које се имају осветлити пламеним и сијалицама лампама, види се из приложеног плана вар. Београда у који су све електричне лампе унесене. По томе плану повластичар је дужан израдити ситуациони план целе инсталације у размери 1:500, у коме ће тачно назначити сваки спроводник, лампу (пламену или сијалицу) и сваки други објект било за улично осветљење било за какву другу потребу са назначењем интензивности лампе у нормалним свећама и јачину струје у ватима. Сваку измену или доцупу повластичар ће бити дужан да у тај план учрпа и план стави на расположење надзорној комисији.

Чл. 21. Повластичар се обвезује да у назначеним улицама варошким, о свом трошку набави и намести стубове или консоле за ношење лампа обе врсте. Стубови ће и за једне и за друге лампе бити од ливеног гвожђа са одговарајућим рефлекторима за лампе а по моделу, који буде надзорна комисија изабрала. Стубове ће повластичар утврђивати споразумно са надзорном комисијом било у средини код улица прве класе било поред тротоара или поред кућа; али увек тако, да осигура најбољу расподелу светлости на улицу.

Чл. 22. Одржавање уличног осветљења у добром реду, мењање изгорелих угљенова и покварених лампа и т. д. за све време трајања повластице, биће о трошку повластичара.

IV. Интензитет електричних лампа и уличног осветљења.

Чл. 23. Интензитет сваке пламене лампе у улицама првега реда биће од хиљаду

ПОДЛИСТАК.

БИОГРАФИЈА II ДРЖАВНИЧКА РАДЊА ВУКА БРАНКОВИЋА и МИЛОША ОБИЛИЋА

Тема: награђен видовданском наградом.

од
Ж. М. РОМАНОВИЋА

Мој синко, ко свијетла
образа умире, не каје се,
што се родио, ма му за
живота и горки дани бивали.

ЛОК. НОВИНА, СТОЧАНСКИ
„Кавезан Радни“ стр. 47.

(СВРШЕТАК)

Кад је 1386 г. Мурат пао под Ниш и могло се и немогло се надати, да ће он бити тако брзо освојен. Српска се посада борила као лав, ал се сили османлијској није могло стати на пут. Ниш паде и пронаде. Место поносног српског стега на белним зидинама градским охолло се движе бледи

подумесећ И прве следеће ињиндије фанатички мујезин певао је своју суморну и алегоричну песму.

Освојивши Ниш Мурат се је кренуо и даље. У његовом је плану стајало: наступање на север и продирање срцу Србије—Крушевцу.

Изгубивши један тако важан град као што беше Ниш, Срби се бејаху прегли из свих сила, да Турке што боље дочекају. И заиста дочекаше их како ваља.

Судар је био код Плочника, год 1387.

Нема ничега сигурног о овоме боју код Плочника. Двоје стоји само као историјски факат. Прво, да су Турци том приликом страшно пострадали, а друго, да је победа дело Милошево. О томе пак боју постоје разне верзије. Главна је, да је он задобијен јунаштвом, на и лукавством Милошевим, јер је српска војска, при свем Лазаревом напрезању, била мања од Турске, Турци су том приликом изгубили преко 20.000 људи.

Одмах после ове битке Ниш је повраћен од Турака и скоро суверенска права

Муратова над Србијом престала су више важити.

И то је била заслуга Обилићева.

1388. год. била је као што смо раније рекли битка на Широту. Да ли је и ту Милош имао удела није нам познато.

Рекли смо једаред, да је концем 1388. год. био збор српских великаша код кнеза. Надало се, да ће Мурат, и после оноликих губитака, поћи да се свети. Говорећи о Вуку Бранковићу ми смо и то напоменули, колико је Милош пленио срца слушалаца својим разлозима и својим лепим говором.

Резултат резултата био је, да је освојено његово мишљење: *боље изгинути, но понизити се.*

Колико је Вук због овога омрзнуо на Милоша имали смо прилике да једанпут кажемо. Исти Вук чак ни то није избегавао, да на Милоша износи и такве потворе, које би га могле одрпити код кнеза. Вуку ни то није било доста, него је, не он сам лично, већ преко својих људи дошаптавао кнезу, да то Милош само зато ради, како би га лакше зидео Турцима.

WWW.UNILIB.RS

(1000) нормалних свећа а интензитет сијалица од 16 (шеснајст) нормалних свећа. Овако утврђени интензитет лампи мора бити постојан.

Чл. 24. Да би се избегао сваки неспоразум, нормална свећа одређена је према варцеловој лампи, која у стењаку од 3 сантиметра у пречнику изгори 42 грама зетина од репице за 1 сат. И она свећа, која буде 8 пута слабија од горе дефинисане карцелове лампе сматраће се као нормална свећа.

Чл. 25. Интензитет уличног осветљења неће бити исти целе ноћи. Све ће лампе горети до 11 сахата у вече. После тог времена број запаљених лампа свешће се на половину. Лампе, које светле до 11 сахата гореће 1500 сахата, а оне што светле целе ноћи, гореће 2500 сахата годишње. Трајање осветљења једне врсте тих лампа може се повећати или смањити на рачун лампа друге врсте и то у границама поменутог броја годишњих сатова.

Кад ће се лампе у вече палити а кад ће се у јутру гасити према добу године и месечевим фазама, утврдиће надзорна комисија нарочитом таблицом после потписа овога уговора и у границама поменутог броја годишњих сахата.

Чл. 26. Повластичар је дужан осветлити или целу варош или поједине њене делове и ван рокова који су утврђени горепоменутом таблицом ако то општинска власт захте. У тој ће цели надлежна општинска власт послати повластичару нарочиту писмену поруку са назначењем времена за почетак и свршетак траженог осветљења (Види чл. 29).

V. Цене осветљења и начин плаћања.

Чл. 27. Годишња цена напред одређеног уличног осветљења вар. Београда јесте осамдесет хиљада динара (80.000.)

Чл. 28. Повластичар се обвезује да спроведе електричну струју и ван граница

напред одређеног уличног осветљења, под условом, ако му општина гарантује најмање две лампе сијалице на сваки 120 метара спроводника. Исто тако, повластичар је дужан, на захтев општине повећати трајање осветљења.

(продужиће се.)

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Уговори. Јуче 3. Августа о. г. потписани су уговори за грађење и експлоатацију Трамваја у вар. Београду и за осветљење вар. Београда електрицитетом.

Уговор о трамвају је већ одавно објављен и сви претходни радови свршени. Остаје сада само, да предузимач предузети посао у одређеном року сврши. А уговор о осветљењу доносимо у данашњем броју.

Исправка. У 32. броју од 28. Јула „Београдских Општинских Новина“ а у подлиску поткрала се је једна груба погрешка.

На страни 170. у првом ступцу стоји: „Познато је, да је кнез Лазар имао пет ћери, од којих је једна била удата за Вука Бранковића, друга за Балшића, трећа за Милоша(?) и т. д.“ а треба да стоји: „*трећа за бугарског Срацимира*“.

О Г Л А С.

Управи водовода потребан је један машиниста који је вичан руковању са локомобилом, као и два ложача.

Понуде са сведочбама нека се најдаље до 5. Августа т. г. упуте управи водовода

Бр. 1601

25. Јула 1891.

у Београду.

Управа водовода.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

На дан 8. т. м. од 3—6 сати после подне, држаће се у грађевинском одељењу суда ово општинског јавна усмена лицитација за грађење пешачких стаза у доњем делу каменичке улице.

Кауција 250 дин. у готовм новцу или у државним папирима.

Ближи услови и предрачун, могу се видети у поменутом одељењу сваког радног дана за време концелариско и при лицитацији.

Од стране суда општ. вар. Београда ГБр. 1167. 1 Августа 1891 год. У Београду.

Суд општине вар ши Београда даваће под аренду путем јавног усменог надметања право своје за избацивање ђубрета из кварта В р а џ а р с к о г.

Личитација ће се држати пред кафаном Косте Лазаревића на батал-дацији на дан 7. Августа ове год. од 8 до 12 пре, и од 3 доб сати по-подне, у које ће се врем и закључити.

Кауција се полаже 120 динара ако је српски грађанин, а 240 дин. ако је страни поданик.

Услови личитације могу се видети у рачуноводству пре, и на дан личитације.

Из седнице суда општ. вар. Београда 3. Августа 1891 год СБр. 13956. — Београд.

При грађевинском одељењу суда општ. вар Београда држеће се следеће јавне усмене личитације и то:

I.

На дан 12 тек. м. од 9—12 сати пре подне за оправку привремене свињске кланице, за набавку 216 куб. мет. шљунка заједно са разгртањем, и за набавку два од гвозђа ливена — казана од по 500 литара запремине.

Кауција за оправку кланице 160, за набавку и разгртање шљунка 180 и за на-

Лазар је ћутао и чекао догађаје, а једна за другом низале су се погворе, које ће само Косово најсвечаније обалити.

Кад је изишао Лазарев поклич за скупљање војске, сигурно је, да је и Милош отишао у своју државину, да је и он што више скупи. То скупљање могло је трајати од половине маја 1389. године до првих дана месеца Јуна.

У одељењу Милошевом изгледа највероватније, да су били сами коњаници. Није их било можда много, а није ни мало. Са том је војском Милош дошао у Крушевац па за тим с кнезом и осталим војводама сишао на Косово.

И како красна беше та војска Милошева, сваки је изгледао, као оно *Каица Радоња* :

На плећи му зелена долама
Око врата колајна од злата,
За појасом две убојне стреле;
Висок јунак, танак у појасу,
Бела лица, црних наусница,
При му перчин појас премашно;
Преко крила гола сабља бритка,
Преко голе сабље пије вино;
Покрај чизме буздован позлаћен.

И од све те војске, од свих тих јунака, нико се није вратио са Косова. Сви изгибоше.

Б.

Милош на Косову.

Има ли ишта величанственије и узвишеније од Милоша на Косову? Да ли би нам машта најбујнијег песника могла створити једно тако лице, као што нам га пружа историја — историја о великом боју на Косову?!

Пратећи цео рад Милошев до ове страшне катастрофе — мало га познасмо. Блистави сјај онога, што Милош на Косову учини, засењује нам очи, да би могли и давицију прошлост мало боље сагледати. Као Феникс из пепела давно иструхнутих бораца диже нам се циновска слика Милошева на ограшију поља косовскога!

Ми се сада налазимо у очи саме битке, у очи Видовдана 1389. год.

Срби су тада држали ратни савет — савет, који је хтео, да одреди сутрашњи ток целокупног бојног рада.

У нашем народу је то вече познато под именом — *Кнежевина вечера*.

Као што је пре хиљаду и неколико стотина година велики Спас држао, пред смрт своју *тајну вечеру*, да назначи издајника свога, тако исто на тој вечери Лазар подбоден Вуком, наздрави Милошу оно страшно:

Здрав Милошу, веро и неверо,
Прва веро потоња неверо.
Сутра ћеш ме издат' на Косову.

Како су тек могле дарнути ове речи племенитог и јуначког Милоша — речи изговорене од таког доброг владоца, као што је Лазар био! Увређени понос Милошев мало је заћутао, јер у грудма беснијаше страховита олуја. Мало после он је громогласно проговорио, да га, чини ми се, још и садањи потоњи векови чују:

Сутра јесте свети Видовдана
Видићемо на пољу Косову
Ко је вера, а ко ли невера?!

После ових речи пуних свечаности и јуначке збиље Милош је изашао напоље, оставши осталу господу српску у највећој узбуђености. Било је већања, а и предлога, да се још ноћас нападне на Турке, али најзад би одлучно, да се напад одложи до сутра.

бавку казана 40 динара у готовом повцу или у државним папирима.

II.

На дан 12 т. м. од 3 - 6 сати после подне за ограду топцијске пијаце и за прекривање општинских дућана у которској улици

Кауција за ограду пијаце 110 дин. а за прекривање дућана 20 динара у готовом повцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети у помешном одељењу сваког радног дана за време канцеларско и при лицитацији.

Од стране суда општ. вароши Београда ГН. 1210. 1139 и 1241 1. Августа 1891 год у Београду.

ВАНРЕДНИ САСТАНК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

држан 23. Маја 1891. год.

(Свршетак.)

Мата Јовановић. Уступљено земљиште ограничава рејон с једне стране, с друге „мостарска“ улица; с треће „писарска“ улица и са четврте опет има једна улица; — дакле између улица неможе да се прекорачи и по томе мислим да г. Бркић греша.

Мијајло Цветковић. Да одговорим г. Бркићу. Г. Инжињер је направио план од датог земљишта и онда је г. министар грађевина извршио оградивање.

Гавра Бркић. Ко је заповедо, који је дозволио инжињеру општинском да им да онолики простор. С тога сам да се још једном изиђе и види.

Бока Николкић. Сви ми овде знамо и били смо овде кад смо то решили о томе парку. Најпре је казано, да не дамо, а после да дамо Ми знамо колико је г. министар просвете тражио и г. председник треба да изнесе то његово писмо пред одбор. Тако исто молим г. председника да изиђе са инжињером па да види, колико је заграђено. По мом рачуну заграђено је много више т. ј. три пут више, него што је дато.

М. Капетановић. Добле ћемо за Бога о томе говорити. То је чиста ствар. Зна се

шта је одбор одобрио, па нек се види да ли је више заграђено или није.

Мата Јовановић. Одбор је одобрио целу парцелу и на основу тога отишло је писмо г. министру просвете Молим да се неговоре овде речи: „пусто масло.“ То је држава радила, и не може се њој рећи да заузима као пусто масло.

Све што је ограђено чињено је на основу решења одборског. Та је ствар тако јасна, да не може бити говора.

Председник. Овде је г. инжињер. Молим да чујете његово објасњење. (Инжињер објасњава да је одбор одобрио, па је после он дао линију.)

С. Краишевић. Мени је бивши г. председник казао, да ће то бити парк, сам је казао, да се пита хоће ли бити јаван и они су одговорили да пристају да буде јаван. Међутим господо тај простор земље дат је на послугу за 15 година.

Гавра Бркић. Одбор не зна за то.

Илија Цвет новић. Ја се сећам кад је био говор односно овога, да се уступи земљиште, а није казано колико да им се да, него само је казано једно место за зграду. Међутим сад је заузето велико земљиште. Ја мислим кад се тражи, требало је обележити колико метара, а не овако. Они су заузели велико земљиште, које нама треба.

Мата Јовановић. Овде се говори о једном питању, које је решено и свршено и то јасно. Каже г. Илија да није казано колико земљиште да се да. Ја опет кажем овај исти одбор решио је, да се у накнаду за оно земљиште, које је раније дато, па је реон одсеко, да друга парцела. То је овај одбор одобрио колико та парцела износи „хвати“, то је без вредности, јер граници улицама. Управа Астрономије има план за прављење више зграда и толико јој и треба, те да постави инструменте за посматрање. У исто време пристала је да прави и јаван парк, што је за општину од користи, јер би то сама морала правити, а овако прави држава.

М. Капетановић. Ја мислим да се прекрати тај разговор. Одбор је донео одлуку, Молим нека одбор сад одреди комисију да она са инжињером види, је ли прекорачено. У ту комисију нека буду г. инжињер Смедеревац г. Мата Јовановић, г. Илија Цвет-

ковић, и г. Гавра Бркић. Нека они виде и јаве одбору.

То што се г. Бркићу чини само, да е много дато, сасвим је друга ствар.

Гавра Бркић. Нанослетку и ако је тако да је одбор одредио, како је он смео да загради. То је могао бити јаван парк.

Риденко Драговић. Односно тога плаца знам да један инжињер ради на њему и биће готов да се убаштини у том имању.

М. Капетановић. Ја кандидујем у комисију ова лица: Инжињера општине, М. Јовановића, М. Цветковића, Бркића, и Љ. Јовановића. Они имају да се увере је ли извршено одборско решење.

Председник. Пристајете ли да ова лица уђу у комисију? (пристајемо.) Сад тек да пређемо на дневни ред.

За источни врачар има да се одреде два члана заменика који ће присуствовати испитима у основној школи, јер прошле седнице то је изостављено па су одређена само двојица за врачар у опште а требало је по двојица за источни а по двојица за западни врачар.

М. Јовановић. Ја сам мишљења да за присутнике у основним школама треба одређивати људе који се колико толико разумеју у питањима школе и наставе. То би било у интересу наставе. (Кандидују се и примају Мијајло Протић апотекар и Стеван Јорговић фабрикант).

Председник. Молим вас да саслушате извештај о прегледу рачуна пописне комисије за варош Београд. Извештај подноси комисија коју је одбор општински одредио.

Секретар чита наведени извештај.

Председник. Прима ли одбор овај извештај? (прима).

А. Одавић. Ја нећу говорити о самом овом извештају јер сам и ја члан комисије и што је имало да се каже казано је у извештају него бих хтео да знам да ли је предузето што год од стране општ. суда противу оних грађана који се пису одазвали позиву председника комисије

Председник. Сад је на реду да се прочита извештај о извршеноме попису и накнадном одобрењу нужних издатака, па ће ту г. одборник наћи на сву прилику потребно обавештење (Одавић: добро).

Секретар чита извештај пописне комисије за варош Београд.

И свану историски Видов-дан.

Беше лепо јунско јутро. У зору лепа свежа киша бејаше оросила обе обале Лаба, преко којих су мало час прешла 3 лична српска витеза, коњи као праве хале скачу Косовом, а витези оборили копља, па суморно ћуте. Издалека тек што гавран, пробуђен јутарном свежином, закракће своју пророчанску песму.

Туберо Црнјевић, који је овај момент у кратко описао овако вели: „Сутра дан зором, незнајући нико ништа о томе, Милош узјаше коња, обрне копље натраг (што је код Срба био знак да је брибегалац) и дође турском стану. Његово је име било чувено код Турака и стога га изведу пред Мурата.“

Муратов шатор налазио се мало у позадини самог средишта турске бојне линије. Тога јутра Мурат се чисто осећао освеженим, јер целе ноћи није спавао. Турски извори веле, да се молио Богу, да победу поклони њима, па макар он и пострадао.

И изгледа, да му је Бог молитву усlišио.

По народном предању Милош је дошао пред шатор са своја два побратима, Милоном и Иваном. Они су остали на пољу држећи своје коње, као и његовог ждрала, а он је ушао у сам чадор мурату.

И сада се деси оно, што је Милоша овековечило.

И то, што се деси би таквог велелења да га рука познаних потомака никад не могаше овако описати, као што оно заслужује. Стари хроничари и писци, и ако нам све не записаше, опет нам оставише ту милу драж, да поједине празнице сваки својом маштом попуњујемо. И за иста, зашто у великој епизи о Косову неби био и по који лирски елемент?!

Величанствено дело Милошево овако се бележаше у оно време: међу њима бејаше неверник, именован *Милош Кобиловић, српани и храбри проклетник*. Овај у друштву Лазареву рече: „идем да убијем турскога цара!“ Имадијаше уза се сакривен пољ. У тој се намери овај неверник случајно на бојнике за веру намери, а ови га ране, те се огрезав у крви тај рањени неверник међу мртве сакрије. Кад Мурат

Кап томе невернику надође, дигне се он, те падајући и дужући се управо Кончару (т. ј. Мурату) пође. Чауши хтеду да му бране, ал га Гази Мурат к себи пропусти. . . . Он приступи, и учинивши канда ће, да пољуби узеније Кончареве, прободне Кончара. Овога неверника ту посеку, а брзо се шатор донесе да се под њега метне тело Султаново. У овој ноћи бејаше у исламској војсци велика сметња и раздраженост. (Нешри. А Туберо Црнјевић, кога смо мало час цитирали, овако завршује: „Његово је име било чувено код Турака, с тога га изведу пред Мурата, коња он два пут удари мачем, ал и сам погибе ту од њихових чувара.“

Али од свих лепше и величанственије одјече српска народна песма. Као каква предигра једној страховитој катастрофи чисто пророчански звоне речи народног певача:

Кал у јутру данак освануо
Чудна граја на пољу Косову;
Оба ве се уређују војске,
С обе стране залећу витези,
— На Косово удареше Турци!
А као какав страшни, па ипак поносни

Председник. Хоће ли ко да говори по овоме.

Н. Р. Поповић. Ја не знам зашто ће сад овај извештај општинске пописне комисије кад је одборска комисија о истој ствари известила председништво и тражила одобрење овога издатка. Зашто би се понављао један исти рај.

Св. Караџевић. Ви знате да је пописној комисији одобрена једна сума оваца за покриће трошкова, и они сад овим полажу рачун о утрошку те суме.

Н. Р. Поповић. Није било никакве потребе у томе кад је о томе поднела извештај одборска комисија.

Председник. Према овоме овај се извештај прима просто к знању.

Имам још да вам саопштим да нам је дошао један акт од пешачке инспекције којим се тражи да се и питомцима подофицирске школе који су били употребљени на пописивање људства одреди пека наплата.

А. Одавић. И ја сам имао да кажем то што је и г. Нивола напоменуо. Доиста је чудно што ће овај извештај општинске пописне комисије кад је све што се у њему излаже обухваћено у извешћу одборске комисије која је прегледала и контролисала издатке учињени од стране општинске пописне комисије.

Председник. Па баш због тога сам ја и предложио да се овај извештај прими просто к знању и да се ништа по њему не ради.

Н. Р. Поповић. А шта је рађено по ономе што од позватих грађана њих 70 до 80 није дошло на вршење пописа а није се извинило?

Председник. О томе ће суд поднети нарочити извештај кроз кратко време.

Сима Милићевић. При попису били су употребљени многи ђаци као замењеници, међутим они су, како чујем дијурну примили (чује се: то је застарела ствар).

А. Одавић. Ко је год био дошао као заступник некога тај није плаћен.

Председник. Међу предметима који не трпе одлагања налази се и молба 20—30 становника балканске улице, у којој траже да одбор одступи од свога решења те да они могу правити тротоаре од обичног камена. О томе би сад ваљало донети одлуку.

Св. Караџевић. Лицитација је одобрена и по условима мора тамо да се прави цицклоп тротоар и сад има да се реши да ли да то тако и да остане или да се учини по молби.

Председник. Молба се укратко своди на то да се цицклоп тротоар не прави него тротоар с обичним каменом. Ако желите може се и молба прочитати (Чује се: не треба! не треба!)

Хоће ли одбор усвојити молбу или ће одржати своје првашње наређење, то је ствар његове оцене (Чује се: нећемо да примимо).

Д. Најдановић. Ја би ову молбу без икакве дебате одбио. За то што је поднесе неколико људи којима је жао да потроше по који грош на бољи тротоар. Као што знате та улица је и онако стрма и ако не би било овога бољег тротоара онда би значило да смо остали при старом турском калдрмисању улица.

Но пошто као што вам реко ово подноси неколико људи којима је жао да потроше коју крајцару више на калдрму, ја сам за то да се молба одбаца.

Б. Николић. Ја сам мишљења да тај тротоар буде саграђен како је решено пошто је улица балканска врло важне улице за саобраћај нарочито за пешаке који иду од железнице или на железницу.

М. Јовановић. Ова улица врло је важна јер је њоме велики саобраћај с тога смо ми и решили да се она калдрмисе као што треба. Одредили смо да у њој буде цицклоп тротоар за то што тај с обзиром на стрменитост улице најбоље одговара погребима саобраћаја. С тога и ја сам мњења да ову молбу не треба усвојити. Још имам да напоменем што се тиче ивичног камена. То је стрма улица кроз коју може да дера јака бујица и са тога сам мишљења да се употреби у њој дугачки ивични камен, јер ако се мете кратки камен, моћи ће вода да га извали што би било само од штете. Тај ивични камен разуме се да би требао да се утврди као што треба.

Молио бих да од ове напомене г. инжињер узме белешку и да настоји да се тај ивични камен тамо у кратком времену и удари.

Марко Велизарић. Та је ствар свршена.

Лицитација учињена и предата. Друга калдрма не треба никад да се прави по молби појединих, него треба да се прави онако, како у тој улици треба. Зар кад би сад са теразија дошли неки па казали да се другче гради, да ми то слушамо.

Председник. Пристаје ли одбор на то, да се ова молба не усвоји? (Пристаје).

Усваја ли одбор и оно, што је г. Мата предложио, да се мете дуже ивично камење? (Усваја).

Сад имамо један акт г. министра грађевине, да се установи више телеграфских и поштанских станица у Београду. Изволте чути. (Секретар чита). Сад у свези овога има и једна молба од друштва за улешивање врача. Чујте и њу. (Секр. прочита) Има реч г. Б. Николић.

Б. Николић. Ја би био за то, да се преко овога пређе на дневни ред, а односно те молбе, да се одбаца. Друштво врачарско је узело за тај посао једну кућу и сад би хтело да му општина то плаћа.

Св. Караџевић. Кад сам добио ово писмо од г. министра, дошао је и један члан овога друштва и молио, да ствар ову што пре изнесмо на дневни ред.

Ја сам одговорио, да би врло тешко било за општину кад би те станице сместили у општинске одељке, јер ако би одбор решио, да се одељци укину, онда би морала општина да плаћа за те станице. Он је казао, да ће у том случају она примити на себе терет, и кад су на то пристали ја сам им казао, да поднесу молбу, коју су они као што видите и поднели и чак и једну зграду наши.

Мата Јовановић. Господо, ја не знам шта ово значи. Овде се чују гласови, да се одбаца молба. Ово би значило, да одбор налази, да нису потребне те установе. (Чује се: то није).

Г. министар је вољан да учини колико може по буџету и тражи неку жртву и од општине. Тако свуда бива, да општина предходи начелу и после држава прима на свој терет. Дакле треба ми да почнемо и да добијемо те установе, а после ће их држава издржавати.

Што се тиче овога, ја мислим да би могли у нашим одељцима уступити по једну собу и држим да се одељци неће укинути пошто су они сваки дан све потребнији.

ехо одзвонују гласи Владете војводе и слуге Милутина.

Та ја пођох кроз Косово равно,
И ја виђех Милош Обилића:
Он стајаше на пољу Косову,
На бојно се копље наслоњено,
Бојно му се копље предомло,
Око њега Турци навалише,
— Досад мислим да је погинуо.

или оно:

Милош ти је, госпо, погинуо,
Код Ситнице, код воде студене,
Бе су многи Турци изгивули,
Милош згуби турског цар Мурата,
И Турака дванајест хиљада.

Као историјски факат постоји, да је Милош убио Мурата под чадором, пошао своје ждралину да му се на рмена баца и тек што је једну ногу метнуо у зенгију погинуо је од руку јаничарских.

Истина постоји и мишљење, да је Милош убио Мурата за време косовске битке али нама никако не изгледа „да је дело Милошево у смислу етике благородније, кад он Мурата на бојишту, нежеди, кад га под чадором живота лишава“, што рекао

пок. Василије Суботић ц. кр. архидука Лсополдовога полка № 53 војног свештенике.

б.

Успомене на Милоша.

Сутра дан по свршеном страшном боју на Косову лежала су мртва тела на све стране. Тада ја пошетао добри дух српског народа, лепа Косовка девојка, те превртала коње и јунаке. Намера је, као што веле народне песме, намерила била на јунака Орловића Павла. Из његових уста диже се прва хвала бесмртном делу Милошеву.

Дуго се и дуго мислило, где је сарањен Милош, понос и утеха наша. И о томе се различито прича. Једни вели, да је сахрањен поред Мурата и да му је десна рука окована у сребру, висила до Кочине крајине над Муратовом труњом, а после одпета у Брусу. Други опет веле, да се његов гроб налази на десној обали Лаба, на 2 часа одавде на месту, које се зове „Милошева бања“ или „Бањиште“, где невољни долазе, те се купају. Брдо изнад села зове се „Јузиков гроб.“ (Мишковић стр. 181).

Близу самог Муратовог гроба налази се место где су усађена три камена, који се сада једва виде. Они показују скокове Милошеве од шатора Муратова, до свога Ждралина. Код трећег камена Милош је исечен од Јаничара.

У Муратовом тулбету на Косову и сад се налази један кратак мач, којим је, веле, Милош распорио Мурата М. С Милојевић тврди, да се на том мачу, поред разних украса, налазе и речи МИЛОШЪ (избрис.) ОБИЛ. . . Даље Милојевић и то тврди, да „стоји још и данас огроман калнак Милоша Обилића, за дапашње све највеће главе и сувише огроман и одвећ велики“. А Хамер опет вели, да се милошево и ждралиново бојно одело и данас чува у сарајској ризници, Солакзаде у Цариграду.

Где је год једног Србина, тај вам зна причати о јунаштву Милошеву. Чак и чувар Муратовог гроба не пропусти, а да радозналом путнику, или фанатичком саота часнику, не рече коју о храбрости Милошевој. Газиместан, Муратово тулбе и Расково, где су Турци расковали Милошев облоп, сведоче живо Милошево јунаштво.

Д. Одавић. Ја донста знам, да је то једна потреба, која треба да се установи; али ово што тражи држава не би никад одобрио. Држава господо не би ту ништа жртвовала. Са отварањем нових станица она би смањила посао у централној управи па би те поштаре и телеграфисте разместила по квартовима, те ће тако исти број лица вршити тај посао. Но баш и то да није, опет не би одобрио тим пре, што сам чуо, да су ти грађани говорили, да сами плаћају зграду, а држава да им плаћа чиповнике.

Марко Велизарић. Ја сам казао, да су одељци привремени.

Гавра Бркић. Из писма г. министра види се, да му је немогуће све да издржи. Ја држим да то не стоји, јер је држава јача него општина. Нема овде „Марково благо“. Откуд би општина могла то да издржава. Држава што год тражи од општине добија, а ми од ње ништа.

Сима Малићевић. Слажем се са Одавићем односно онога, да је потреба. Заиста је прека потреба да се заведу те станице као што је то у целом свету. На другим местима и Хотели имају телеграфске станице. Само то се од општине не може тражити него од државе.

Бока Николић. Господо. Ми сви знамо да немамо новаца и да не можемо ни наше рачуне да плаћамо, а камо ли да плаћамо куће за телеграфе и поште. С тога сам да се пређе на дневни ред.

Председник. Молим г. одборнице изоставите те речи: да не може општина да плаћа ни своје рачуне. То не стоји.

Бока Димитријевић. Ја мислим да ми не можемо прећи преко једног акта министровог овако на дневни ред, већ да се донесе одлука, да општина сад не може притећи у помоћ до бољих прилика.

А. Одавић. Ја не могу то да усвојим, јер то значи, да ће доцније примити обвезе на себе.

С. Азријел. Г. министар каже, да за сад нема буџета. За сад и општина нема буџета. Према овоме г. министар нек направи те станице онда, кад добије буџет.

Председник. Дакле да се одговори г. министру да општина не може дати ништа на ову цељ. (Јесте).

М. Јовановић. Молио би г. председника, да се за одбор набаве законици, који су од преке потребе за одбор. Често пута говори се овде нешто прогив закона, а ми немамо да се уверимо.

Председник. Усваја ли одбор овај предлог г. Машић? (Усваја).

М. Јовановић. Односно ступања у погодбу за то земљиште ја мислим да то одбор може чипоти без збора кад је јака потреба.

Председник. По закону општинском нема спора, да општина може ступати у погодбу кад је потреба. Сад само треба да се зна кога ћемо послати да лицитира.

Н. Р. Цоцковић. То је место нужно за кланицу. Међутим оно је оптерећено дугом, и лакше га је купити.

М. Велизарић. Ово одобрење не треба тражити од збора с тога што је кланица ушла у оне послове, за које је збор решио зајам, па се то сматра као ваћ решена ствар.

К. Б. Мијајловић. Држим, да ми ову прилику не смемо пропустити.

М. Јовановић. Рећи не смемо да пропустимо није баш нужно да се тако каже. Ја сам био у комисији и знам да тамо није казано, ако то место не буде да нећемо имати кланицу. Има и других места, само је ово место згодно и треба га узети. Мишљења сам, да ако би општина могла доћи до пристojне цене, да се исто узме.

Слажем се с оним што рече г. Велизарић да треба предходно то место процепити па онај који буде одређен да лицитира да има преглед докле може да лицитира

Бока Димитријевић. Да ли је комисија која је одређена била да прегледа болнички пут изашла на лице места? (Није). Онда би молио, да та иста комисија процени и ово земљиште.

Н. Р. Цоцковић. Ова мишљења која су пала овде згодна су да послуже председништву да изведе ту ствар како треба. Дакле нека председништво то изводи и нас извести. (Усваја се).

Председник. Занатлиско удружење поднело је једну молбу на општину Београдску. Изволте је саслушати.

Секретар чита молбу којом занатлиско удружење тражи помоћ за оне занатлије

које ће удружење послати у Праг на изложбу.

Ђ. Николић. Као што се види занатлије траже неку помоћ. Ту помоћ они потпуно заслужују и ја сам мишљења да им се да колико је год могуће.

С. Милићевић. Они су се молили за помоћ богатијим грађанима Београдским и министру привреде па су је и добили, сад траже и од општине и ја држим да треба и она да им помогне (чује се: да се да 600 дин).

Рад. Драговић. Заиста је лепа ствар дати прилику занатлијама те да отиду у што већем броју на изложбу јер ће отуда неоспорно бити аспе и за њих и за занате у опште, јер ће имати шта да виде и приме па да и свој рад усаврше.

И. Цветановић. Нама је свима познао да је неопходна погроба да и ми сами и држава потпомаже индустријска и занатлијска предузећа па и овде треба да потпомогнемо људе колико више можемо да у већем броју отиду на изложбу. Ово тим пре што нама предстоји извесна економна борба због које морамо да потпомажемо занатлијске и индустријске ствари. Ако би било могуће ја би предложио да им се даде 800 дин на име помоћи.

М. Јовановић. Господо! Ја овоме питању дајем велику важност само бих молио господу занатлије нарочито Цветановића да ми објасни да ли је корисније за занатлије кад оду на изложбу и виде изложене лепе ствари или кад би их поставили у фабрику па да науче како се тамо ради то би желио да ми занатлије објасне пре него што дам своје мишљење о помоћи.

К. Б. Мијајловић. Ја мислим да занатлијско удружење треба да се обрати за помоћ и другим еснафима а и општина Београдска треба да га потпомогне али не са 800 дин, јер то је много; много је за то што ће једне године да буде изложба у Прагу Златном, друге у Паризу, треће у Москви и т. д. и они ће свагда тражити помоћи па општина не би била кадра да им толико надаје

Ја сам зато да им се да 600 дин.

С. Азријел. Ја нисам зато да им се да 600 динара јер је то сувише много него 300 дин.

Народна су уста пуна Милоша. Од ране своје младости дете слуша о Милошу, кад одрасте опет о Милошу. А кад га усклик бојне трубе позове, да свети Косово, да брани своју домовину, храбром борцу служи као звезда водиља опет — слика Милошева.

Лепо вели један наш писац: „Његово име треба у нашој повесници забележити златним словима, а народ му је већ неувео венац — венац косовских песама.“

Благо народу у чијој је средини Обилић!

IV.

ЗАВРШЕТАК

Ако паднеш на оградњу томе
Тврда вера, нек те у гроб прати,
Твој свршетак да ће другу твојме,
Нове снаге и пламена дати!

Војислав.

Са косовском битком решила се и судба српског народа. Милош је с Лазаром пао, да после неког времена и цео српски народ падне. Ал' не да падне и пропадне, већ да се одмори и одјача, да се прибере и окрепи, да би могао, што боље, осветити

и Милоша и Лазара и све српске јунаке, који падоше на Косову. . . .

И док се дело Милошево и јуначка смрт Лазарева вековима с хвалом и поносом преносе кроз српски народ — дотле су та иста народна уста препуна клетви на Вука, на човека, који својим радом допринесе, да нам Косово буде *крваво* и *тужно* Косово. А тешка је и претешка та клетва, која из срца народног долази!

После равних 500 година беше се у старој престоници Лазаревој, у белу Крушевцу, сакупило, баш као оно пре, све што је узданица и дика целога, на жалост као и онда, раскомаданог Српства. И сва та срца беху се сакупила да се помоле богу за покој душа палих витезова. И ни чија се молитва не вину за Вука Бранковића.

И мољаху се тада скрушена српска срца:

„*Оче наш, који си на небу*, размахни облаке, да до твог престола допре српска молитва; *нека је свето име твоје*, јер у имену твојме пет стотина година налазио је утехе мој измучени народ: *нека приђе цар-*

ство твоје, јер ће то бити царство милости и правде, а Србин га тако дуго чека; *нека буде воља твоја*, јер је воља твоја велика и света; *дај нам нашу насушину* — слободу и јунака Обилића и Лазара; и *избави нас од издајника и врагова*, који нам тако дуго, тако много не дају, да славимо име твоје. *У име оца, у име сина, у име духа светог* и у име измученог народа српског. Амин.“

И кад се сврши ова света молитва, и кад заглокташе плотуни упараћене војске, и кад зазвонеше звона са беле Лазарице, — осети се неко непојамно миље у срцима раздраганих, и чисто свакоме дођоше на памет они лепо стихови:

Косовски витези! Пепелашта ваша
Походиле једном наши милијуни;
Место тужних звона — ориће се трубе
И наши плотуни!
Дај Боже, да то време што скорје дође.

2. Јуна 1891 год.

С. Милићевић. Г. Мати Јовановићу на његово питање имао бих да кажем ово. Сваки занатлија који буде изабран од управног одбора занатлијског удружења мора дати обвезу да ће поднети извештај о свему шта је тамо видео и схватио и на изложби се да прилика да се много које шта види и схвати што се другом приликом не може. Тамо су на изложби изнесени сви предмети индустрије и заната и тамо ће браћа Чеси прихватити те људе као Србе и Словене и показати им све од највећег до најмањег тако да ће сваки од њих имати чему да се научи, а о томе шта буде видео и научи мора поднети извештај занатлијском удружењу и г. мин. народне привреде.

Ф. Васиљевић. Што рече г. Мата дали би било боље да занатлије виде рад у фабрици или изложбу ја имам да кажем да је довољно кад један вештак види некаку ствар израђену и онде ће он увидити како се то ради па ће као мајстор гледати да уведе код нас оно што је боље а што ми немамо. Тамо ће видети боље израђене плугове, лепо израђене разне ручне радове, који су мајстори створили и т. д.

С тога сам ја за то да се што више помоћи да занатлијском удружењу јер у њему су махом људи сиротнијега стања који нису у стању да издрже овај трошак.

Илија Цветановић. Да одговорим на питање г. Мате који хоће да зна да ли је боље да занатлије иду у фабрику или на изложбу.

Господо. Ја сам био на оваким изложбама и много сам се чему научио и користио. Ја пазим да се на изложби човек више користи него у фабрици јер у фабрици се израђује један производ а на изложби се износе сви фабрици и човек има прилике да се са свима упозна а ко је вештак њему је то врло zgodna прилика да види и да се многоме чему научи, за то ја мислим да помоћ треба дати те да ови људи могу отићи у Праг.

Господо мисли се, како видим из разговора појединих, да занатлије имају некакав фонд. Јест, имају га улажући у њега по динара али тај служи на пабаву разних списа, новина и т. д. и може се рећи да они у фонду немају ништа што би могло да

послужи за оводићи трошак који би се имао учинити за путовање у Праг и повратак.

Д. Најдановић. Овде се повела реч о помоћи и мисли се да треба дати 600 дин. Ја држим да о томе не треба више да говоримо. Ми смо у два-три маха давали богатима који су дошли да праве трке по неколико стотина па што сад због сиротних занатлија да отварамо толики разговор.

Мата Јовановић. Ја поштујем изјаву да ова ствар треба у две три речи да се сврши али опет не сматрам ни говор излишним јер ово је питање важно и неки предлажу већу а неки мању суму помоћи. За то сам ја и тражио ово мишљење занатлија о користи од посете изложбе. И доиста и сам верујем да се на изложби има много што шта да види и научи и са тога баш мислио сам да треба да се мало задржимо на значају тога путовања како би смо одредили помоћ колика треба. И ја се слажем да им дамо помоћ на спрам наших средстава те да могу ово корисно путовање на изложбу учинити. (Чује се: 600 динара).

Н. Р. Поповић. Лепа је то ствар ићи на изложбу и користити и себе и земљу знањем. Ти занатлије обратили се и општини за помоћ, али у молби њиховој нисам видео шта су дужни да раде ти људе који тамо оду. Да ли просто да иду те да виде изложбу, или су дужни да од рада свога поднесу било своје занатлијском одбору било овде општ. одбору. Ако неће да поднесу извештај, онда нека им одбор стави у дужност, па онда да им се даду 600 дин. с тим да извештај било свој одбор било наш одбор.

Председник. Одобрава ли одбор да им се да 600 дин., с тим да поднесу извештај одбору у препису од извештаја који свом одбору поднели буду? (Усваја се.)

Бока Николић. Г. председниче, молим вас поднесите ону молбу што сам вам предао.

Председник. Предузимачи за плоче поднели су једну молбу односно тих плоча преко г. Боке и то за оне плоче што не одговарају условима, па нуде јевтинију цену. Молим вас да чујете ту молбу (Секретар прочита).

Св. Карапешкић. Комисија је излазила и она је решила да се прво издвоји оно што није по уговору, па онда још једном комисија да изађе и прегледа и прими.

Мијајло Цветковић. Кад је у прошлој седници решено да комисија изађе и прими камен по уговору — она је одмах изашла сутра дан. Уверила се да има разних димензија, има чак и од 2¹/₂ сант. има опет које су врло велике плоче. И тако врло је мала количина која одговара 8 сантима. Комисија је наредила предузимачу да све те плоче противне уговору издвоји те да би инжињер могао измерити квадратуру од оних плоча које одговарају уговору како би му односно њих могао потписати рачун за исплату.

Илија Цветановић. Ја знам да је пређе овде говорено, да се тим плочама одреди величина. Међутим ја сад видим неке плоче као врата. Оно певаља за тротоар, и то не треба примити. Кад се њему каже да не доноси такве плоче па он ипак то ради, онда му не треба примити а ако хоћете да се прими то по другој јевтинијој цени

М. Марковић. Ја ћу да кажем само то, да не треба никад дозволити да се чека толико за пријем камена од стране општине. Даље не треба никад ни једном предузимачу дозволити да чини оно, што није по уговору. Тај предузимач са тим каменом што не одговара условима неће имати штете, нека га прода грађанима и кад види, да општина то неће да прима он неће даље ни доносити камен прогиван уговору. Ми би с тим одступањем од уговора, дали повода да ни један предузимач не одговара обвезама по уговору; за то као претставници општински ми не смемо дозволити одступање од уговора.

Оваком одлуком мислим да ћемо их натерати да раде по уговору, а никако одступањем од уговора.

Марко Велизарић. Ја сам такође за то, да се строго по уговору поступа, и да се прима само онај камен од 8 сантима, а други да се одбаца. Али овде је нешто друго. Ако се сећате, ми смо мимо тражње инжињера подигли димензију од 7 на 8. сантима. — Сад овај предузимач даје нам испод 8 сант. плоче јевтиније него што је уговорено. Ако се сећате у прошлој седници г. инжињер и г. Главинић говорили су, да је камен овај од 7 сант. добар и по тврдоћи чврст. Само су плоче сувише широке па лако пуцају и то се може избећи. Ми можемо узети само оне од 7 сантима и то јевтиније и кад би то усвојили онда ја не би узео то као одступање од уговора него као нову погодбу.

Андра Одавић. Ја се сећам а и одбор се сећа да је комисија поднела извештај. У ту комисију били су стручњаци. Ту је био г. Чађевић Миша Николић и други. — Они су казали, да се може примити од 7 па и испод 7 сантима.

Ја нећу овде тражити, да се одступа од уговора да му се подједнако плаћа, па кад нам стручњаци тврде и доказују, да је тај камен бољи него и топчидерски и кад нам он пуди по 9 динара, онда нам је много јевтиније па с тога не би био за то, да се преко овога питања пређе брже и био би мишљења, да се одреди димензија нпр. од 6 — 8 да се прими по 9. динара.

Гивра Бркић. Ја сам оно при решавању колика треба да буде дебљина и онда је доказано да је од 7 сантима камен тачан, па је решено, да буде од 8 сантима, а мање да не може да буде. Сад питање је шта је предузимача руководило, да нам донесе тањи камен. Држим, да је требао да донесе дељи и бољи, па да задовољи општину, а не да потура. С тога ни-

ЛИТЕРАТУРА.

При писању овог темата служио сам се овим делима.

1. Гласници Срп. Ученог друштва.
2. Годишњице Николе Чушића
3. Историја срп. нар. од П. С. Срећковића, књ. II.
4. Летопис матице српске, књ. 117.
5. Starine књ. X.
6. Rad jugoslavenske Akademije књ. XCVII.
7. Косовска Битка од Јов. Мишковића.
8. Десетог Бурађ од Мијтовића.
9. Краљ Вукашин убио цара Лазара од П. С. Срећковића.
10. Вук Бранковић од Л. Ковачевића
11. Везу Ласару од Ил. Руварица
12. Слике из срп. историје од Ст. Бошковића.
13. Histoire de l'empire ottoman par Th. D' Oksza
14. Geschichte des Osmanischen Reiches von J. v. Hammer.
15. Geschichte des Osmanischen Reiches von J. W. Zinkeisen.

16. Јужни Словени и Византија од Г. Флоринског.

17. За сиомен 500-год. Косовске битке Г. Флоринског

18. Родословије срп. царева од П. С. Срећковића.

19. Док с Косова од Бр. Нушића и
20. Милош Обилић у нар. песмама од Мил. Ј. Митровића.

Сем побројаних дела служио сам се још и радовима других наших, па и страних историка Чије је и шта које нисам наводио јер ће зналац лако познати моје од туђега. Гледао сам, да расправи исцрпне што популаркија, јер је до ста употребно једно такво дело. О Милошу сам покупио скоро сва народна веровања, а и њих сам сва, сем оних у Ст. Србију, сам лично чуо и забележио. Нисам цитирао из споменика одеље, него сам навео само име споменика, и оно што се у њему каже, јер мислим, да би друкчије ова расправица промашила свој циљ.

2 Јуна 1891

Писац.

како нисам за то, него да буде онако како је по уговору.

Ђока Николић. Ја имам да одговорим прво на оно што је казао г. Милутин Он каже да се отеже ствар. Мене су звали у комисију па нисам могао доћи. Видио сам из позива да су и други казали да не могу доћи. Остало је да се изађе у среду, и тада сам изашо ја и г. Станојевић на лице места, а г. Мата и остали били су на путу. Г. Смедеревац није изашо. У четвртак кад смо изашли одређен је био г. Цветковић и ми смо водили рачуна да се послови што пре сврше. За то ја одбијам од себе, да нисам водио рачун

Што се тиче камена, ми смо казали, да се ништа не прими што је противно условима. Сад овде је једно питање: хоћете ли по условима или да узмемо и мање од 8 сантиметра и ако хоћете по условима добро, а ако хоћете другаче опет добро. Ваша је ствар.

К. Б. Мијаиловић. Ја сам, господе, слушао, где становници говоре: уговорено је да камене плоче за тротоар буду 8 см. дебеле и ако нису ја их нећу да примим већ ћу сам да их набавим и правим тротоар пред својом кућом. То не треба да допустимо и ја мислим да не само овде него нигде не треба да одступимо од услова које утврдимо.

Мата Јовановић. Овде је у главном ово питање. Човек има шкартираних плоча за тротоар које смо одбацили за то што нису одговарале условима. Он мисли да се оне ипак могу употребити и нуди их јевтиније општини. Питање је сад да ли би смо их могли примити или не? И ако би могли, онда би се могли с њиме погађати ако не би — онда је излишан сваки даљи говор о овоме питању (чује се: не требају нам).

Као што сте чули, човек нуди тај шкартирани камен по 9 дин. кв. мет.

Ми смо се већ неколико пута дотакли тога питања: можемо ли и смео ли употребити камен тањи од 8 сант. и решено је да не можемо.

Што се мене лично тиче, ја мислим да би се овај камен могао употребити по не у главним већ у споредним улицама и то у малим таблама, највише 30 сант. ширине и 45 дужине. Ако би се предузимачу рентирано да осече на овакве табле општина би могла да их потреби и то оне од 6 до 7 сант. у каквим ужим улицама, али сумњам да би он имао рачуна да то чини. Осем тога тешкоћа је и у томе што општина не може сад да калдрмише и споредне улице за које би се овај камен могао употребити. Према томе излази да се од понуде не може учинити употреба.

Ф. Васиљевић. Ја сам за то да му се одбаци молба и да му се не рачуна овај камен. Ми не треба да примамо овај камен јер га не узимамо за општину него за приватне људе и кад грађани виде то ђубре, они га неће примити и имаће права. Диферант камена зна на шта је пристао па треба и да нам донесе а да нам не потура којешта.

Б. Димитријевић. Ја мислим, господе, да нам је г. Мијаило Цветковић лепо објаснио ствар. У плочама овим има разних димензија; нису оне само дебљине од 6 и 7 см. него их има и мањи. Ја мислим да на овај начин не треба да ступамо у по-

годбу него ако општини и овакве плоче требају, она нека обзани поновну лиценцију са новим условима.

Д. Најдановић. Ја мислим да се строго ваља придржавати уговора и у погледу дужине и ширине а не само у погледу дебљине плоча јер он може да допесе плоче као врата дугачке и то ће да изгледа као гробље, а то не би лепо изгледало па не треба ни да се прими.

М. Цветковић. Ја сам хтео да обратим пажњу одбора на ово. У колико сам извештен, предузимач се користи повластицом државном коју има општина од државе па би добро било да општински суд то закрати те да он не може на основу те повластице да превози плоче овамо које не оговарају условима па после да их продаје грађанима.

А. Одавић. Што г. Цветковић каже за повластицу којом се диферант плоча користи, то стоји, али он је ту повластицу добио од општине и сад не може бити речи о томе шта ће он да ради с оним што му се одбаци. То је ствар са свим његова. У осталом ја знам да ни један уговор код општине београдске није одржан овако као овај. Ја чикам председништво и одбор нека ми изнесу који је тај уговор код кога је се терао мак на конач као овде? Каква је намера томе ја не знам али видим, да је дошло дотле да човек хоће да кида.

Вели се: плоче неке велике су као врата. И то може бити. У уговору стоји да плоче могу бити широке до метра а дужина није одређена и она може бити и 10 мет. И са тим дакле не можемо бити незадовољни.

Мата Јовановић. Ово што каже г. Андра да наше није да разбирамо шта ће предузимач радити са одбаченим плочама, ја мислим да није оправдано и да смо ми дужни да водимо рачуна о томе шта он довлачи јер се он користи извесним концесијама. У осталом и овај и сваки други предузимач треба добро да чита уговор и да ради по њему. Из искуства које сам прибавио видио сам да предузимачи неће да читају уговоре. Дошао човек да нешто испоручи а незна уговор о томе! У уговору овога предузимача није ограничена дужина плоча и заиста кад би он у стању био да удари табле од краја на крај тротоара и то му се не би могло закратити. Тек кад је прављен други уговор стављена је ширина до 80 см. а дужина до метра. И шта мислите! — Тај човек пије читао уговор него доноси камен и веће дужине и веће ширине и извињава се нечим што га никако извинити не може.

И према томе кад неће да чини оно на шта се је обвезао, ја сам мишљења, да уговор треба одржати онако како је написан без икаквих призрења за диферанте, ипаче нема никаква смисла ни писати уговоре. Диферант кад се учини замерка некој табли, пита: па шта јој фали? Ево шта јој фали: има 90 см. ширине а треба да буде 80 по уговору. Па то је, вели, мала разлика!

Ја нисам за то да се и за длаку одступа од услова а не би пристао ни па то да му се прими оно што је одбачено, и што нам он нуди по јевтинијој цени.

Председник. Пошто нема више говорника, молим да приступимо решењу. Сад на чему смо? Г. Ђока Николић је пред-

ложио да се прими од 6—8 сантиметара. Прима ли одбор овај предлог? (Чује се: да се гласа поименце).

Добро онда ћу ставити овако питање. Ко је да се усвоји ова молба нека каже за, а ко је да се не прими нека каже против. (Настаје гласање. Одборници како су по реду записани гласали су и то: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 17, 20 и 23 „против“ а 3, 9, 10, 14, 21 и 22 „за“ 4, 11 и 18 нису ту а 19-ти уздржао се од гласања.

13 одборника гласало је пролив, 6 за, тројица су отишли, а један се уздржао од гласања. Дакле молба је одбачена.

Сад имамо извештај комисије о апотекама, па ћемо после завршити посао. Чујте. (Секретар прочита. —

Прима ли одбор овај извештај? (Прима).

Састанак је закључен; а трајао је до 9¹/₄ сах. по подне.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 26. до 31. Јула 1891. год.

ТЕЖИНА	Ц Е Г А	100 к.
		просечна цена
КИЛОГР.		ЛПН.
	Брашна пшенична	— —
673	Брашна кукурузна	12.50
466.500	Пшенице	18.30
2680	Кукуруза	11. —
49.602	Ражи	15.80
190.261	Јечма нова	10.30
70.043	Овса	10.80
18.84	Пасуља	30. —
4.222	Кромпира нова	8.50
	Арпаџика	— —
3.803	Црна лука	8. —
251	Бела лука	36. —
	Шљива сувих	— —
1.532	Крушака	30. —
	Јабuka	— —
259	Ораја	25. —
	Грожђа	— —
5581	Воће разно	15. —
443	Сочива	30. —
2286	Сира	76. —
26	Кајмака	120. —
50.170	Сена	4.50
750	Сламе	2.50
127	Масти	130. —
	Рибе фришке	— —
6026	Свиња дебелих	85. —
	Сува меса	— —
	Меса говеђа сиров.	— —
	Длаке говеђе	— —
	Црева урађена	— —
	Костију	— —
632	Кудеље	— —
11.599	Коже	— —
20.000	Цемента	— —
	Катрана	— —
392.50	Креча	3.40
550	Ђумура дрвена	7. —
93.283	Угљена камена	— —
140.000	Камена проста	— —
34.165	Дрвенарије разне	— —
14.424	Вина	44. —
	Ракије комовете меке	— —
8.986	„ шљивовите меке	60. —

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.